

STAGEREGLEMENT 2010
Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden

CONSIDERANS

De Raden van Toezicht in de 19 arrondissementen hebben op basis van de Stageverordening een zelfstandige bevoegdheid tot het nemen van beslissingen aangaande de stage en het patronaat. In 2009 hebben de Raden van Toezicht afgesproken hun Stagereglementen te voorzien van een inleiding, waarin uitgangspunten staan opgenomen waarop de Raden van Toezicht zich gedurende de stage bij hun besluitvorming zullen baseren. Ook vormen deze uitgangspunten het richtsnoer voor patroon en stagiaire tijdens de stage. Deze uitgangspunten kunnen in een Stagereglement of plaatselijke Beleidsregels nader worden uitgewerkt.

Deze inleiding behandelt de volgende onderwerpen:

- a. Toepasselijke regelgeving
- b. Ontwikkeling vakbekwaamheid stagiaire
- c. Het patronaat en de begeleiding
- d. Positie Raad van Toezicht

a. Toepasselijke regelgeving

Advocatenwet

De basis voor de stage en het patronaat is artikel 9b Advocatenwet (verder: Aw). Hierin is als hoofdregel vastgelegd dat de advocaat vanaf de beëdiging drie jaren fulltime onder toezicht (en op het kantoor) van de patroon werkt. De Raad van Toezicht onderschrijft dat een degelijke opleiding als advocaat drie jaren duurt en dat een goede leeromgeving het best is gewaarborgd op het kantoor van de patroon.

Artikel 9b lid 2 Aw beschrijft impliciet het doel van de stage: na afronding van de stage dient de stagiaire te beschikken over voldoende praktijkervaring. Naar het oordeel van de Raad van Toezicht dient bij de beoordeling van de praktijkervaring een groot gewicht te worden toegekend aan de proceservaring, zulks mede vanwege het aan advocaten toegekende procesmonopolie.

Stageverordening 2005

Op basis van artikel 9b lid 6 Aw is de stage verder uitgewerkt in de Stageverordening (voor stagiaires die na 1 januari 2007 beginnen met de Beroepsopleiding is dit de Stageverordening 2005 en voor stagiaires die voordien begonnen met de Beroepsopleiding is dit de Stageverordening 1988). De Stageverordening geeft regels voor de toelating als patroon, de verplichtingen van patroon en stagiaire, de opleidingsverplichtingen en de beëindiging en schorsing van de stage. Aan de Raden van Toezicht worden diverse bevoegdheden toegekend die op plaatselijk niveau zijn uitgewerkt in Stagereglementen of Beleidsregels. Vanwege plaatselijke verschillen zijn de reglementen niet op alle onderdelen gelijkloidend.

Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires

De Algemene Raad en Stichting Jonge Balie Nederland hebben in het verleden een Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires vastgesteld. De Raden van Toezicht achten het van belang dat de

bepalingen uit deze richtlijn door het kantoor, de patroon en de stagiaire worden gevolgd. De richtlijn bevat in artikel 20 en 21 bepalingen over de begeleiding en opleiding van de stagiaire, betreffend:

- variatie in de door de stagiaire te behandelen zaken;
- het vermijden van vroegtijdige specialisatie voor zover deze ten koste zou gaan van de noodzakelijke algemene praktijkervaring;
- het verkrijgen van inzicht in de organisatorische en administratieve gang van zaken op een advocatenkantoor;
- het bevorderen dat de stagiaire wordt opgeleid tot een advocaat die zelfstandig kan optreden.

De Raden van Toezicht zullen deze uitgangspunten hanteren bij de beoordeling van de vraag of de stagiaire beschikt over voldoende praktijkervaring en of de stagiaire in aanmerking kan komen voor de stageverklaring.

b. Ontwikkeling vakbekwaamheid stagiaire

De opleiding van de stagiaire is gebaseerd op twee pijlers (kennis en kunde). De eerste pijler is het traject van opleiding door middel van het volgen van scholing. In diverse regelingen zijn deze opleidingsverplichtingen uitgewerkt. Hoofddregel is dat de stagiaire in de stage de Beroepsopleiding voltooit, alsmede 40 VSO-punten haalt en 34 plaatselijke opleidingspunten. De tweede pijler is de praktijk. De stagiaire leert het vak van advocaat tijdens de stage door de uitoefening daarvan onder verantwoordelijkheid van een ervaren advocaat, de patroon.

Aan het einde van de stageperiode dient de Raad van Toezicht te kunnen vaststellen dat de stagiaire de weg naar vakbekwaamheid heeft voltooid. Op basis van de toepasselijke regelgeving dient er na afronding van de stage sprake te zijn van een advocaat die zelfstandig kan optreden en daartoe voldoende praktijkervaring heeft opgedaan, waaronder in het bijzonder proceservaring. De werkervaring en de proceservaring van de stagiaire dienen gevarieerd te zijn. Werkervaring en proceservaring moeten in beginsel zijn opgedaan op meer dan één rechtsgebied. De stagiaire moet zelfstandig meerdere schriftelijke procedures hebben gevoerd en zelfstandig diverse malen cliënten ter terechtzitting hebben bijgestaan in uiteenlopende procedures.

c. Het patronaat / de begeleiding

Voor de Raden van Toezicht is uitgangspunt dat de stagetijd gedurende minimaal drie jaren aaneengesloten wordt doorgebracht op het kantoor van de patroon. Uitzonderingen hierop zijn slechts beperkt mogelijk en een verzoek daartoe vereist een degelijke motivering en voldoende waarborgen voor een optimale begeleiding.

De patroon speelt een grote rol tijdens de stage. De patroon is eindverantwoordelijke en doet jaarlijks aan de Raad van Toezicht verslag van de ontwikkeling van de stagiaire. Onder meer op basis van deze verslagen zal de Raad van Toezicht een beslissing nemen over het uitreiken van de stageverklaring. De patroon dient aandacht te hebben voor zijn stagiaire en zal dienen te reageren op de ontwikkelingen in de stage en zo nodig moeten bijsturen.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd ten aanzien van het patronaat en de begeleiding:

- de patroon is een ervaren en integere advocaat;
- de patroon draagt zorg voor een goede voorbereiding van de begeleiding van de stagiaire;
- de Raad van Toezicht is bevoegd om in dit kader de deelname aan een cursus omtrent coaching en begeleiding van stagiaires (de zgn. 'patroonscursus') verplicht te stellen;

- de patroon maakt met de stagiaire afspraken over de begeleiding;
- de patroon bespreekt regelmatig met de stagiaire de voortgang in de stage en legt deze gesprekken vast; in dit kader wordt door de Raden van Toezicht sterk aanbevolen dan wel verplicht gesteld gebruik te maken van het door de Nederlandse Orde van Advocaten ontwikkelde Portfolio of een vergelijkbaar beoordelingsinstrument;
- de patroon begeleidt de stagiaire tijdens zijn ontwikkeling als advocaat en maakt daartoe voldoende tijd vrij;
- de patroon stelt de stagiaire in de gelegenheid de verplichte opleidingen te volgen en examens voor te bereiden;
- de patroon c.q. de werkgever draagt zorg voor een goede werkplek van de stagiaire en voldoende assistentie door kantoorpersoneel;
- de patroon draagt er zorg voor dat de stagiaire gevarieerd en voldoende werk te verrichten krijgt en dat de stagiaire wordt opgeleid tot een advocaat die zelfstandig kan optreden.

d. Positie Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft verschillende taken met betrekking tot de bescherming van de stagiaire tijdens de stage en het waarborgen van een goede opleiding. Zo behoeft de patroon de goedkeuring van de Raad van Toezicht alvorens hij als zodanig kan optreden. De Raad van Toezicht beoordeelt daarnaast gedurende de stage ook de ontwikkeling en de praktijkervaring van de stagiaire, zulks onder meer op basis van de periodieke verslagen van patroon en stagiaire. De Raad van Toezicht is in deze niet alleen een toezichthouder. De Raad van Toezicht is ook een partner voor overleg, kan advies geven en de patroon en de stagiaire bijstaan op meerdere vlakken.

e. Slot

Bovenstaande inleiding geeft de algemene normen waarop de Raad van Toezicht zich zal baseren bij zijn besluitvorming over onderwerpen aangaande de stage en het patronaat. Een aantal van deze algemene regels worden hieronder nader in detail uitgewerkt in het Stagereglement.

De Raad van Toezicht voor de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden stelt, gezien het bepaalde in de artikelen 9b en 26 Aw, de Stageverordening 2005 en de daarmee samenhangende richtlijnen van de Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten, gehoord de Vereniging de Jonge Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden, het volgende reglement vast geldend voor de op het landelijk advocatentableau ingeschreven stagiaire die kantoor houdt in het arrondissement 's-Gravenhage:

I. DEFINITIES

Art. 1

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. de Raad: de Raad van Toezicht voor de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden;
- b. de adjunct-secretaris: de adjunct-secretaris van de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden;
- c. de Stageverordening: de Stageverordening 2005;
- d. de advocaat: de op het landelijk tableau ingeschreven advocaat die kantoor houdt in het

arrondissement 's-Gravenhage;

- e. de patroon: de advocaat onder wiens toezicht de stagiaire, met goedkeuring van de Raad, de praktijk uitoefent;
- f. de buitenpatroon: de patroon die niet op het kantoor (adres) van zijn stagiaire de praktijk uitoefent;
- g. de stagiaire: de advocaat die niet in het bezit is van de verklaring ex artikel 10, lid 2 Stageverordening en op het kantoor van zijn patroon de praktijk uitoefent; indien in dit reglement niet uitdrukkelijk anders wordt bepaald, wordt met stagiaire tevens bedoeld buitenstagiaire en/of ondernemerstagiaire;
- h. de buitenstagiaire: de stagiaire die niet op het kantoor(adres) van zijn patroon de praktijk uitoefent;
- i. de ondernemerstagiaire: de onder g of h genoemde stagiaire die de praktijk voor eigen rekening en risico uitoefent;
- j. het Certificaat Beroepsopleiding: het bewijs van het met goed gevolg afgelegde examen als bedoeld in artikel 9c Aw;
- k. VSO: Voortgezette Stagiaire Opleiding;
- l. de Stageverklaring: de verklaring als bedoeld in artikel 10 lid 2 van de Stageverordening;
- m. de Jonge Balie: de Vereniging de Jonge Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden;
- n. het Vademecum: het Vademecum Advocatuur dat de Nederlandse Orde van Advocaten jaarlijks uitbrengt.

II. PATRONAAT

Art. 2

Een advocaat kan patroon worden van een stagiaire, indien hij tenminste zeven jaar als zodanig is ingeschreven geweest op het tableau en daartoe goedkeuring verkreeg van de Raad overeenkomstig artikel 4 lid 1 Stageverordening. Hij kan in dat geval patroon worden van maximaal twee stagiaires van wie slechts één buitenstagiaire, na daartoe toestemming te hebben verkregen van de Raad.

Art. 3

Bij wijze van uitzondering kan onder bijzondere omstandigheden ontheffing worden verleend van het vereiste van zeven jaar ervaring, ten aanzien van maximaal één stagiaire, die werkzaam is op het kantoor van de patroon aan wie ontheffing wordt verleend, alwaar bovendien nog tenminste één jurist werkzaam is die in het bezit is van een stageverklaring.

Art. 4

- 4.1 De Raad kan aan de goedkeuring van een patronaat voorwaarden verbinden en alvorens tot goedkeuring over te gaan de beoogde patroon horen.
- 4.2 Goedkeuring kan aan een beoogd patroon worden onthouden onder meer als deze naar het oordeel van de Raad op zodanige wijze in strijd met de Advocatenwet en de daarop gebaseerde regelgeving, respectievelijk het gedrags- en/of tuchtrecht heeft gehandeld of handelt, dat er onvoldoende waarborgen zijn voor een goede invulling van het patronaat.

Art. 5

Ter beoordeling van het verzoek tot goedkeuring van het patronaat wordt aan de Raad afschrift overgelegd van de overeenkomst(en) betrekking hebbende op de rechtsverhouding tussen de stagiaire en de patroon dan wel diens kantoor. Elke eventuele tussentijdse wijziging van deze overeenkomst(en) behoeft voorafgaande goedkeuring van de Raad.

III. BUITENPATRONAAT

Art. 6

Onverminderd de toepasselijkheid van de voorgaande artikelen gelden voor het buitenpatronaat als bedoeld in artikel 9b lid 3 Aw de volgende aanvullende bepalingen.

Art. 7

7.1 Van de verplichting van de stagiaire bij een patroon kantoor te houden, wordt door de Raad slechts vrijstelling verleend, zo nodig onder nader te stellen voorwaarden, indien naar het oordeel van de Raad een behoorlijke opleiding van en praktijkuitoefening door de stagiaire onder toezicht van een door de Raad goedgekeurde buitenpatroon verzekerd is.

7.2 De verleende vrijstelling wordt ingetrokken, indien blijkt dat aan de voorwaarden bij of krachtens dit reglement gesteld, niet meer wordt voldaan. De stage is in dat geval op grond van artikel 9 lid 6 Stageverordening van rechtswege geschorst.

Art. 8

8.1 De stagiaire die in aanmerking wenst te komen voor de vrijstelling van de verplichting bij de patroon kantoor te houden dient ten genoegen van de Raad overeenkomstig artikel 7 Stageverordening aan te tonen dat in voldoende mate is getracht een patroon te vinden bij wie hij kantoor kan houden en daarin niet of niet op voor de Raad aanvaardbare voorwaarden is geslaagd.

8.2 Onder in voldoende mate trachten een patroon te vinden wordt tenminste verstaan dat de stagiaire minimaal tien sollicitatiebrieven met bijgevoegd een curriculum vitae aan verschillende potentiële (kantoren van) patroons heeft gezonden en gevolg heeft gegeven aan uitnodigingen om zijn sollicitatie te bespreken. De sollicitaties behoren niet tot het arrondissement 's-Gravenhage beperkt te zijn gebleven, tenzij de stagiaire ten genoegen van de Raad kan aantonen dat hij voor de uitoefening van zijn praktijk is gebonden aan het arrondissement 's-Gravenhage.

8.3 De Raad beoordeelt het schriftelijke vrijstellingsverzoek van de stagiaire ex artikel 9b lid 3 e.v. Aw met inachtneming van de resultaten van de hiervoor genoemde sollicitatiepogingen alsmede het curriculum vitae.

Art. 9

9.1 De stagiaire aan wie vrijstelling wordt verleend van de verplichting bij de patroon kantoor te houden, dient in beginsel zelf een voor de Raad aanvaardbare buitenpatroon bereid te vinden als zodanig op te treden. Deze buitenpatroon dient tenminste zeven jaar als advocaat ingeschreven te zijn; ontheffing ex artikel 4 lid 4 van de Stageverordening wordt met betrekking tot buitenpatronaten niet verleend.

9.2 Het kantoor van de buitenpatroon dient in beginsel gevestigd te zijn in dezelfde gemeente als waarin de betrokken stagiaire kantoor houdt.

9.3 De buitenstagiaire dient in zijn dagelijkse werkomgeving omringd te zijn door de (ook fysieke) aanwezigheid van tenminste één advocaat, althans één jurist met minimaal een stageverklaring als bedoeld in artikel 10 lid 2 van de Stageverordening, die de stagiaire dagelijks begeleidt bij de praktijkuitoefening.

9.4 Op het kantoor waar de buitenstagiaire werkzaam zal zijn, mogen per advocaat of jurist die in het bezit is van een stageverklaring maximaal (inclusief de kandidaat-buitenstagiaire) twee stagiaires werkzaam zijn.

Art. 10

10.1 De stagiaire dient aannemelijk te maken dat hij voor de duur van de stage voor de uitoefening van

zijn praktijk gebruik kan maken van kantoorruimte in het kantoor van de in artikel 9 van dit reglement bedoelde advocaat of jurist, waarbij de stagiaire toegang heeft tot de communicatie- en informatievoorzieningen en gebruik kan maken van de diensten van het ondersteunend personeel op dat kantoor; daarbij mogen geen ruimtelijke of andere belemmeringen bestaan voor regelmatig persoonlijk contact tussen stagiaire en die advocaat en jurist.

- 10.2 De stagiaire treft zodanige voorzieningen, dat zijn kantoor gedurende de normale kantooruren bereikbaar is. Bij afwezigheid zorgt de stagiaire voor passende waarneming van zijn praktijk.

Art. 11

Desgevraagd leggen de stagiaire en zijn buitenpatroon aan de Raad een begeleidingsplan over waaruit blijkt op welke wijze zij zullen voldoen aan hun verplichtingen. Dit plan dient tenminste te voldoen aan hetgeen daaromtrent is neergelegd in bijlage I bij dit reglement, tenzij de Raad met een ander plan akkoord gaat, hetgeen alleen het geval zal zijn indien dit andere plan aan de bedoeling van bijlage I beantwoordt.

IV. TAKEN PATROON

Art. 12

- 12.1 De patroon ziet er op toe dat de verplichtingen, voortvloeiend uit dit reglement alsmede uit de Advocatenwet en de op deze wet gebaseerde verordeningen, worden nagekomen.
- 12.2 Met name de onderstaande gedeelten van de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires (verder: "Richtlijn", zie het geldende Vademecum) maken in dit verband integraal deel uit van dit reglement:
- a. De patroon c.q. het kantoor draagt zorg voor de nodige variatie in de door de stagiaire te behandelen zaken. Vroegtijdige specialisatie wordt vermeden voor zover zij ten koste zou gaan van de noodzakelijke algemene praktijkervaring. Het is verder van belang dat de stagiaire inzicht krijgt in de organisatorische en administratieve (boekhoudkundige) gang van zaken op een kantoor. (art. 20 Richtlijn)
 - b. De stagiaire heeft recht op een behoorlijke begeleiding. Zijn/haar patroon is voor overleg beschikbaar. Lopende zaken worden regelmatig met de stagiaire doorgenomen. Op zijn/haar verzoek krijgt de stagiaire een werkbeoordeling. Het kantoor bevordert in zijn algemeenheid dat de stagiaire wordt opgeleid tot een advocaat, die zelfstandig kan optreden. (art. 21 Richtlijn)
 - c. De stagiaire wordt in de gelegenheid gesteld de door de Jonge Balie en de landelijke en plaatselijke Orden georganiseerde activiteiten en een redelijk aantal andere voor zijn opleiding nuttige activiteiten tijdens kantoor tijd bij te wonen en voor te bereiden en wordt daartoe aangemoedigd door zijn patroon. Hieronder vallen met name het bijwonen en voorbereiden van de Beroepsopleiding advocatuur en andere verplichte opleidingsmaatregelen. In dit verband dient de stagiaire in de gelegenheid te worden gesteld bestuurslid van de Jonge Balie te worden of een andere functie binnen de balie te aanvaarden en die functie naar behoren te vervullen. De aan een en ander verbonden extra kosten en tijd komen, mits gebruikelijk en redelijk, voor rekening van de patroon c.q. het kantoor. Hiervan zijn uitgezonderd de cursuskosten van de Beroepsopleiding advocatuur, waarvoor geldt het bepaalde in artikel 11. (art. 22 Richtlijn)
- 12.3 Uitgangspunt ten aanzien van de stageperiode is, dat de patroon ervoor verantwoordelijk is dat de arbeids- en opleidingsomstandigheden van een stagiaire in overeenstemming zijn met de daarop van toepassing zijnde regelgeving, onder meer de Stageverordening, het Stagereglement, de regelgeving rondom de Beroepsopleiding advocatuur en VSO, de arbeidswetgeving, etc. Van een patroon wordt derhalve verwacht dat hij er op toeziet, dat een stagiaire in overeenstemming met die regelgeving de stageperiode kan doorlopen. In het kader van zijn toezichthoudende taak zal de Raad een patroon aanspreken, indien nodig tuchtrechtelijk, op frequent en/of flagrant en/of anderszins ontoelaatbaar overtreden van één of meer bepalingen van die regelgeving, zulks

zodra de Raad daarvan kennis krijgt.

Art. 13

- 13.1 De patroon controleert en bespreekt in elk geval gedurende de eerste twee maanden dagelijks alle uitgaande correspondentie van de stagiaire en alle door de stagiaire opgestelde advies- en processtukken voordat deze worden verzonden, respectievelijk worden ingediend. Na afloop van deze periode neemt de patroon tenminste wekelijks alle daarvoor in aanmerking komende correspondentie en stukken met de stagiaire door.
- 13.2 Voorts bespreekt de patroon gedurende de eerste zes maanden van de stage tenminste éénmaal per week met de stagiaire de bij de stagiaire in behandeling zijnde zaken, terwijl de patroon tevens toeziet op de voortgang daarvan. Het tweede halfjaar vinden deze besprekingen tenminste éénmaal per maand plaats.
- 13.3 Na afloop van het eerste stagejaar vinden de besprekingen als bedoeld in de tweede alinea van dit artikel tenminste éénmaal per kwartaal plaats. Bespreking van de uitgaande correspondentie van de stagiaire en van de door de stagiaire opgestelde advies- en processtukken vindt in de in deze alinea bedoelde periode plaats voor zover dat nodig wordt geacht door de patroon en/of de stagiaire.
- 13.4 Op grond van artikel 5 lid 3 Stageverordening dient de patroon van een stagiaire -ook zonder hiertoe te zijn uitgenodigd- éénmaal per jaar respectievelijk in geval van een patronaat over een buitenstagiaire of ondernemerstagiaire éénmaal per zes maanden, aan de Raad schriftelijk verslag te doen omtrent het verloop van de stage. De patroon maakt voor de verslaglegging gebruik van het voorbeeld patronaatsverslag zoals dit is te vinden op de website van de Orde, en zal de inhoud van ieder patronaatsverslag met de stagiaire bespreken en mede laten ondertekenen, voordat dit ter kennis van de Raad wordt gebracht.

V. ARBEIDSVOORWAARDEN STAGIAIRES

Art. 14

- 14.1 Ter beoordeling van de ten aanzien van de stagiaire geldende arbeidsvoorwaarden verlangt de Raad voorafgaande aan de beëdiging toezending van een afschrift van de overeenkomst(en) betrekking hebbende op de rechtsverhouding tussen de stagiaire en de patroon dan wel diens kantoor. Elke eventuele tussentijdse wijziging van deze overeenkomst(en) behoeft voorafgaande goedkeuring van de Raad. Daarbij geldt het volgende.
- 14.2 De contractuele verhouding tussen de stagiaire en de patroon dan wel diens kantoor dient tenminste te voldoen aan alle voorschriften, gesteld bij of krachtens de Advocatenwet en daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Richtlijn arbeidsvoorwaarden stagiaires zoals opgenomen in het geldende Vademecum. De Raad hecht er aan dat in de arbeidsovereenkomst tussen patroon en stagiaire wordt gerefereerd aan de toepasselijkheid van genoemde richtlijn.
- 14.3 De Raad verlangt een duidelijke regeling met betrekking tot de cursuskosten van de Beroepsopleiding advocatuur en gaat zonder meer akkoord met het beding dat de opleidingskosten voor rekening van de patroon of diens kantoor komen.
- 14.4 De mogelijkheid van tussentijdse opzegging van het tussen de stagiaire en de patroon c.q. diens kantoor gesloten contract is wat de Raad betreft slechts akkoord indien daaraan voorafgaand goedkeuring van de Raad als voorwaarde wordt gesteld, met een redelijke opzegtermijn.
- 14.5 Met betrekking tot concurrentiebedingen geldt dat een concurrentiebeding in beginsel niet is geoorloofd. Indien de stagiaire gaat werken op een kantoor dat gesitueerd is in een kleine gemeente (daaronder in ieder geval niet te begrijpen Den Haag, Delft, Leiden, Gouda, Alphen aan den Rijn en Zoetermeer en andere gemeenten met een inwonersaantal boven 70.000), kan de Raad goedkeuring verlenen aan een concurrentiebeding doch alleen voor zover in dit beding de

periode is beperkt tot één jaar en de keuzevrijheid van cliënten niet in het geding is.

- 14.6 Met betrekking tot relatiebedingen hanteert de Raad als beleid dat relatiebedingen, inhoudende dat de stagiaire zich verbindt aan het einde van de stage geen relaties van het kantoor mee te nemen anders dan in onderling overleg waarbij de keuzevrijheid van cliënten als leidraad geldt, in het algemeen worden goedgekeurd, maar ook hier voor zover dit is beperkt tot één jaar na het einde van het dienstverband.
- 14.7 Boetebepalingen worden niet geoorloofd geacht.
- 14.8 Voldoet de overeenkomst met de stagiaire op één of meer van de hierboven genoemde punten niet tenminste aan de genoemde eisen, dan kan de Raad goedkeuring aan de beëdiging onthouden.

VI. BIJZONDERE (FINANCIËLE) BEPALINGEN GELDEND VOOR DE ONDERNEMER-STAGIAIRE

Art. 15

Onverminderd de toepasselijkheid van de voorgaande artikelen gelden voor de ondernemerstagiaire de volgende aanvullende bepalingen.

Art. 16

- 16.1 De kandidaat ondernemerstagiaire dient voorafgaande aan zijn beëdiging een begroting voor de eerste drie praktijkjaren ter goedkeuring aan de Raad over te leggen. Deze begroting dient een prognose en toelichting te bevatten op de te verwachten omzet voor het betreffende jaar. Uit deze toelichting moet blijken op welke feiten en omstandigheden de verwachting met betrekking tot de omvang van deze omzet is gebaseerd.
- 16.2 De begroting behoort voorts in te houden een volledig overzicht met specificatie van de kosten van de af te sluiten beroepsaansprakelijkheidsverzekering tot tenminste het minimaal verzekerd bedrag genoemd in de Verordening op de administratie en financiële integriteit, alsmede een arbeidsongeschiktheidsverzekering waarvan de hoogte van de uitkering is afgestemd op een bedrag ter grootte van het wettelijk minimumloon vermeerderd met de vaste praktijkkosten op jaarbasis.

Art. 17

De ondernemerstagiaire dient gedurende de gehele stageperiode te kunnen beschikken over een vrij krediet of een liquide vermogen ter grootte van een jaar netto minimumloon, vermeerderd met het bedrag van de vaste praktijkkosten voor die periode, ongeacht of deze kosten kunnen bestreden uit de in die periode naar verwachting te realiseren ontvangsten, met een door de Raad vast te stellen minimum van, ten tijde van vaststelling van dit reglement, € 45.000,00. Stille verpanding van vorderingen uit de advocatenpraktijk als zekerheid voor dit krediet is niet toegestaan.

Art. 18

De ondernemerstagiaire dient ten genoegen van de Raad aan te tonen dat de verzekeringen bedoeld in artikel 16 zijn afgesloten althans vanaf datum beëdiging zullen aanvangen.

Art. 19

De ondernemerstagiaire dient aannemelijk te maken dat niet alleen een behoorlijke praktijkomvang mogelijk is, maar ook dat de te behandelen zaken de nodige diversiteit zullen vertonen nu de stage dient om de stagiaire in de stageperiode zodanig te vormen dat deze daarna over voldoende kennis en ervaring beschikt om geheel zelfstandig de advocatenpraktijk uit te kunnen oefenen.

Art. 20

De ondernemerstagiaire dient aannemelijk te maken dat hij voor de duur van de stageperiode kan beschikken over een behoorlijke praktijkhuisvesting alwaar tevens aanwezig moeten zijn voldoende

handboeken en vakliteratuur.

VII. OPLEIDING STAGIAIRE

Art. 21

- 21.1 Behalve aan de landelijke opleidingsverplichtingen voldoet de stagiaire tevens aan de volgende plaatselijke opleidingsverplichtingen, op grond van het in artikel 11 Stageverordening bepaalde en op een zodanige wijze dat daarmee ten minste vierendertig plaatselijke opleidingspunten worden behaald:
- a. het op uitnodiging van de deken bijwonen van een themamiddag intervisie/tuchtrecht in het derde jaar van de stage.
 - b. het bijwonen van ten minste zes lezingen die zijn georganiseerd door de Jonge Balie, het Haags Juridisch Genootschap dan wel het Leids Juridisch Genootschap. (één opleidingspunt per lezing)
 - c. het volgen van vier cursussen die door de Jonge Balie zijn georganiseerd. (zes opleidingspunten per cursus)
 - d. het deelnemen aan een pleitoefening die door de Jonge Balie is georganiseerd, alsmede het bijwonen als toehoorder van twee pleitoefeningen waaraan niet zelf wordt deelgenomen. (vier opleidingspunten)
- 21.2 Een lezing als bedoeld in het eerste lid onder b telt voor het verkrijgen van een stageverklaring uitsluitend mee, indien de deelnemer voorafgaand aan en na afloop van de desbetreffende lezing zijn handtekening op de daartoe bestemde lijst heeft gezet. Een aspirant-advocaat mag voorafgaande aan zijn beëdiging lezingen volgen en deze als gevolgde opleidingsverplichting voor het verkrijgen van zijn stageverklaring inbrengen, mits en voor zover hij op het tijdstip van een lezing reeds een beëdigingsrekest heeft ingediend en beschikt over een introductiebrief van de adjunct-secretaris.
- 21.3 Deelname aan een pleitoefening als bedoeld in het eerste lid onder d dient uiterlijk in het tweede jaar van de stage plaats te vinden, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden die naar het oordeel van de Raad een uitstel kunnen rechtvaardigen. Wanneer de jury het optreden in de pleitoefening als onvoldoende beoordeelt, dient de stagiaire de pleitoefening te herhalen totdat hij hierop alsnog voldoende scoort, ongeacht of dit een verlenging van de stage met zich brengt. Van deelname aan een pleitoefening wordt op diens verzoek vrijgesteld degene die aan deze dan wel een naar het oordeel van de Raad hiermee vergelijkbare verplichting inmiddels in een ander arrondissement heeft voldaan.
- 21.4 Met betrekking tot de in het eerste lid genoemde plaatselijke opleidingsverplichtingen gelden de volgende compensatiemogelijkheden, waarbij geldt dat compensatie in voorkomend geval ook mogelijk is indien de vervangende activiteit niet langer dan een half jaar vóór de beëdiging is verricht:
- a. Het bijwonen van ten hoogste twee lezingen als bedoeld in het eerste lid onder b kan worden gecompenseerd door het bijwonen van de plaatselijke sluitingszittingsrede en/of de gecombineerde zitting. (één opleidingspunt per activiteit)
 - b. Het bijwonen van ten hoogste twee lezingen als bedoeld in het eerste lid onder b kan worden gecompenseerd door het bijwonen van het landelijke Jonge Baliecongres (minimaal twee dagdelen) en/of een volledig dagprogramma van het jaarcongres van de NOvA. (één opleidingspunt per activiteit)
 - c. Het bijwonen van twee lezingen als bedoeld in het eerste lid onder b kan op schriftelijk verzoek van de stagiaire, zulks ter beoordeling van de Raad, worden gecompenseerd door één te geven lezing, op uitnodiging van de Jonge Balie of een door de Algemene Raad erkende

onderwijsinstelling.

- d. Het volgen van ten hoogste twee cursussen als bedoeld in het eerste lid onder c kan worden gecompenseerd met een door een erkende onderwijsinstelling georganiseerde VSO- en/of PO-cursus betrekking hebbend op een juridisch onderwerp van ten minste zes opleidingspunten, van welke cursus de punten niet reeds (gedeeltelijk) zijn ingezet om aan andere opleidingsverplichtingen te voldoen, en welke cursus qua niveau vergelijkbaar is met een Jonge Balie cursus, zulks ter beoordeling van de Raad. Deelname aan een dergelijke cursus dient schriftelijk, door overlegging van een door de onderwijsinstelling uitgegeven programma en certificaat, te worden aangetoond.
 - e. Het volgen van ten hoogste één cursus als bedoeld in het eerste lid onder c kan worden gecompenseerd door één op uitnodiging van de Jonge Balie of een hiervoor onder c bedoelde erkende onderwijsinstelling te geven cursus, waarbij de stagiaire minimaal drie uren voor zijn rekening neemt.
 - f. Het volgen van één cursus als bedoeld in het eerste lid onder c wordt gecompenseerd door deelname aan de pleitwedstrijden. Deze pleitwedstrijden worden eenmaal per jaar gehouden. Deelname is slechts mogelijk voor stagiaires die in de pleitoefening tenminste als goed of uitstekend zijn beoordeeld en tot deelneming zijn uitgenodigd door de deken.
- 21.5 De in een ander arrondissement behaalde plaatselijke opleidingspunten, te bepalen aan de hand van een verklaring ter zake van de adjunct-secretaris uit dat arrondissement, worden op schriftelijk verzoek van de stagiaire op de vierendertig te behalen punten in mindering gebracht.
- 21.6 Kopieën van het Certificaat Beroepsopleiding en de deelnamebewijzen voor landelijke/plaatselijke VSO/PO cursussen dienen na ontvangst door de stagiaire aan de adjunct-secretaris te worden gezonden.

VIII. OPTREDEN VAN DE STAGIAIRE IN RECHTE

Art. 22

De stagiaire zal in beginsel geen cliënten bijstaan bij mondelinge behandelingen ten overstaan van een rechterlijk of soortgelijk college dan nadat hij tenminste tweemaal pleidooien of mondelinge behandelingen van de patroon dan wel van een andere ervaren advocaat heeft bijgewoond.

IX. STAGEDUUR: EINDE/DEELTIJD/VERLENGING/VERKORTING

Art. 23

- 23.1 De stage eindigt niet dan nadat de Raad op grond van artikel 10 lid 1 van de Stageverordening heeft vastgesteld dat de stagiaire naar behoren de bij of krachtens de Stageverordening aan de stagiaire gestelde opleidingseisen heeft voldaan en tevens over voldoende praktijkervaring beschikt. In dat kader acht de Raad het noodzakelijk dat:
- a. de stagiaire tijdens de stage minstens vijf keer in rechte is opgetreden, terwijl de patroon tenminste één pleidooi of mondelinge behandeling heeft bijgewoond. Uitgangspunt is dat uitsluitend procedures op tegenspraak gelden als optreden in rechte. Optreden voor Europese Commissie, voor de NMa, arbitrale procedures alsmede bezwaar- en beroepsprocedures bij een overheidsinstantie kunnen mede gelden als optreden in rechte.
 - b. de stagiaire tijdens de stage minstens tien processtukken heeft vervaardigd, met dien verstande dat, indien de stagiaire deze processtukken niet zelf volledig heeft vervaardigd, bij de helft daarvan volstaat dat hij een belangrijk aandeel daarin heeft gehad, mits het in die gevallen processtukken in een omvangrijke en/of ingewikkelde aangelegenheid betreft.
 - c. de stagiaire tijdens de stage ten minste op twee rechtsgebieden ervaring heeft opgedaan.

- d. de stagiaire er naar het oordeel van de Raad blijk van heeft gegeven in staat te zijn zelfstandig naar behoren te handelen.
 - e. de stagiaire naar het oordeel van de Raad niet op zodanige wijze in strijd met de Advocatenwet en de daarop gebaseerde regelgeving respectievelijk het gedrags- en/of tuchtrecht handelt of heeft gehandeld zodat er onvoldoende waarborgen zijn voor een behoorlijke praktijkvoering.
- 24.2 De Raad is bevoegd om van de patroon en de stagiaire te verlangen ten genoegen van de Raad aan te tonen dat de stagiaire aan het voorgaande heeft voldaan.

Art. 24

De Raad gaat bij beoordeling van de duur van de stagetijd als bedoeld in artikel 9b Aw uit van een volledig dienstverband gedurende 36 maanden in een 40-urige werkweek. De stagiaire is bevoegd in deeltijd werkzaam te zijn. Met toepassing van artikel 8 lid 2 Stageverordening stelt de Raad het minimum aantal uren dat de stagiaire per week de praktijk uitoefent vast op 24 uur binnen de reguliere kantoortijd. De stageduur zal bij deeltijdwerken naar evenredigheid worden verlengd.

Art. 25

- 25.1. Wanneer de stagiaire zijn stage, om welke reden dan ook, heeft onderbroken gedurende een onafgebroken periode van langer dan drie maanden dan wel een periode van langer dan drie maanden welke naar het oordeel van de Raad feitelijk als ononderbroken moet worden beschouwd, kan dit, gelet op het bepaalde in de tweede volzin van artikel 9b, tweede lid Aw, aanleiding geven tot het doen van nader onderzoek naar de praktijkervaring die de stagiaire heeft opgedaan. Indien de Raad op grond van dit onderzoek tot het oordeel komt dat er sprake is van onvoldoende praktijkervaring, verlengt hij de stageduur van de stagiaire.
- 25.2. Met het oog op een goede toepassing van het eerste lid zijn de stagiaire en zijn patroon verplicht onmiddellijk maar uiterlijk één maand na beëindiging van een onderbreking als bedoeld in het eerste lid de Raad van die onderbreking in kennis te stellen.

Art. 26

Indien een stagiaire een deel van de stage in het buitenland wenst te vervullen om aldaar als advocaat de praktijk uit te oefenen, leidt dit slechts niet tot een evenredige verlenging van de stageduur als de stagiaire eerst na het behalen van het certificaat Beroepsopleiding en het hebben voldaan aan de landelijke verplichting van het behalen van veertig opleidingspunten met het volgen van VSO- en/of VSO/PO-cursussen – zodat deze onvoorwaardelijk op het tableau kan worden ingeschreven – naar het buitenland vertrekt en aldaar materieel onder toezicht van een in Nederland op het tableau ingeschreven patroon werkt. Voorts dient in ieder geval aan de door de Raad opgelegde opleidingsverplichting van het éénmaal met goed gevolg deelnemen aan de pleitoefeningen te worden voldaan en dient aan de overige door de Raad opgelegde opleidingsverplichtingen pro rato te worden voldaan (pro rato wil zeggen: evenredig aan het aantal maanden stage in Nederland).

Art. 27

- 27.1 Indien een stagiaire na buiten de advocatuur werkzaam te zijn geweest zich weer heeft laten inschrijven op het tableau kan hij schriftelijk een verzoek tot verkorting van zijn stage bij de Raad indienen. De beslissing van de Raad om de stage te verkorten behoeft op grond van artikel 9b lid 2 Aw goedkeuring van de Algemene Raad.
- 27.2 Bij de beoordeling van het verzoek wordt met de juridische ervaring welke gelijk is te achten aan een Nederlandse advocatenstage rekening gehouden, in die zin dat de ervaring in een volledig dienstverband opgedaan:

0 tot en met 3 jaar	“	“	“	“	“	75%	“
4 of 5 jaar	“	“	“	“	“	50%	“
6 of 7 jaar	“	“	“	“	“		
8 jaar en langer geleden in het geheel niet meetelt.							

27.3 In het geval sprake is geweest van in deeltijd werkzaam zijn in de hiervoor genoemde jaren, telt de ervaring pro rato mee.

Art. 28

28.1 Indien de Raad van oordeel is dat de stagiaire niet heeft voldaan aan de op hem rustende opleidingsverplichtingen en/of niet beschikt over voldoende praktijkervaring, wordt de stage verlengd met een door de Raad te bepalen termijn waarbinnen de stagiaire alsnog aan de ontbrekende verplichtingen kan voldoen of de ontbrekende ervaring kan opdoen.

28.2 Indien de stagiaire naar het oordeel van de Raad na een verlenging hieraan nog steeds niet heeft voldaan, kan de stage, behoudens eventuele verdere verlenging, worden beëindigd zonder dat aan de stagiaire een stageverklaring wordt uitgereikt.

X. SLOTBEPALINGEN, INWERKINGTREDING EN OVERGANGSBEPALING

Art. 29

De Raad kan in bijzondere gevallen afwijken van het in dit reglement bepaalde. Afwijking is alleen mogelijk wanneer een handelen overeenkomstig het in dit reglement bepaalde voor een stagiaire gevolgen zou hebben die onevenredig zijn in verhouding tot de met het reglement te dienen doelen.

Art. 30

De stagiaire die voor 1 september 2009 is beëdigd en aan de Beroepsopleiding is begonnen blijft onder het Stagereglement 2006 vallen.

De stagiaire die na 1 september 2009 is beëdigd, valt onder dit nieuwe reglement.

De opleidingsverplichting zoals vermeld onder artikel 21.1 onder a, de themamiddag intervisie, geldt bovendien voor alle stagiaires die beëdigd zijn na 1 september 2008.

Art. 31

Dit reglement treedt op 1 april 2010 in werking.

Aldus vastgesteld door de Raad van Toezicht voor de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden in zijn vergadering van 16 maart 2010.

BIJLAGE I

HOOFDPUNTEN BEGELEIDINGSPLAN BUITENPATROON/STAGIAIRE

Buitenpatroon:

Een buitenpatroon, hierna verder: patroon, is tenminste 7 jaar advocaat en heeft een corresponderende praktijk met die van de stagiaire. Dit laatste hoeft niet te betekenen dat hetzelfde specialisme wordt uitgeoefend. De buitenpatroon moet wel een dusdanige praktijk en ervaring hebben, dat daarmee voldoende toezicht op en begeleiding bij de praktijkvoering van de stagiaire gewaarborgd is.

Kantoren patroon en stagiaire:

Patroon en stagiaire dienen kantoor te houden in hetzelfde arrondissement en in dezelfde gemeente. De kantoren dienen zodanig ten opzichte van elkaar gelegen te zijn dat communicatie niet onnodig moeilijk wordt gemaakt.

Contacten patroon/stagiaire:

Eerste jaar:

Tweemaal per week, waarvan tenminste éénmaal bij de stagiaire op kantoor.

Tweede jaar:

Eénmaal per week, waarvan tenminste elke twee weken éénmaal bij de stagiaire op kantoor.

Derde jaar:

Elke twee weken, waarvan tenminste éénmaal per maand bij de stagiaire op kantoor.

Daarnaast (dus niet in plaats van) zo dikwijls als de omstandigheden dit nodig of wenselijk maken.

De stagiaire zal geen cliënten bijstaan bij mondelinge behandelingen ten overstaan van een rechterlijk of soortgelijk college dan nadat hij tenminste tweemaal pleidooien of mondelinge behandelingen van de patroon dan wel van een andere ervaren advocaat heeft bijgewoond. De patroon zal tenminste tweemaal een pleidooi of mondelinge behandeling van de stagiaire bijwonen en kort daarna met de stagiaire bespreken. De stagiaire met een strafpraktijk zal niet deelnemen aan de piketdienst dan nadat hij aan de daarvoor geldende eisen heeft voldaan.

Overige begeleiding:

Gedurende het eerste half jaar dient in de praktijk van de stagiaire elk schriftelijk stuk (derhalve ook e-mailberichten) tevoren door de patroon gezien te worden voordat het verzonden kan worden. Gedurende de tweede helft van het eerste jaar dient elk stuk van enige betekenis door de patroon vooraf gezien te worden.

Gedurende de gehele stage dienen stukken van enige betekenis, zoals inhoudelijke correspondentie, processtukken, contracten e.d. in elk geval ook achteraf door de patroon gezien te worden.

Faciliteiten:

Zowel de stagiaire als zijn patroon dienen over een goed gefaciliteerd kantoor te beschikken. waarin tenminste een computer, telefoon en fax aanwezig zijn en van waaruit een goede praktijk kan worden uitgeoefend. Een e-mailaansluiting wordt toegejuicht. De stagiaire dient een bibliotheek ter beschikking te hebben, hetzij binnen het eigen kantoor, hetzij elders maar dan op zodanige wijze dat deze bibliotheek eenvoudig bereikbaar is. Ook de bibliotheek van de patroon kan hiertoe dienen.

Overig toezicht:

De patroon dient erop toe te zien dat de stagiaire aan zijn verplichtingen voortvloeiend uit de Advocatenwet en de diverse verordeningen van de Nederlandse Orde van Advocaten voldoet. De patroon dient er tevens op toe te zien dat de stagiaire aan de opleidingsverplichtingen voldoet, zoals het volgen van de Beroepsopleiding Advocatuur, de door de Algemene Raad verplicht gestelde VSO-cursussen en

de door de Raad verplicht gestelde opleidingsverplichtingen. De patroon bevordert tenslotte deelname aan overige onverplichte activiteiten binnen de balie.

Rapportage:

Onverminderd hetgeen in de Stageverordening en dit reglement met betrekking tot rapportage is opgenomen, dient de patroon in zijn rapportage onder meer aan alle hierboven genoemde onderwerpen aandacht te besteden.